

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: ΝΕΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΣΤΟΧΟΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ: ΚΑΛΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑ / ΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑ

ΘΕΜΑ: ΕΙΣΒΟΛΗ ΞΕΝΙΚΩΝ ΕΝΤΟΜΩΝ: Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΕΞΑΛΕΙΨΗΣ ΤΗΣ ΠΑΠΟΥΤΣΟΣΥΚΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Έναρξη Δραστηριοτήτων

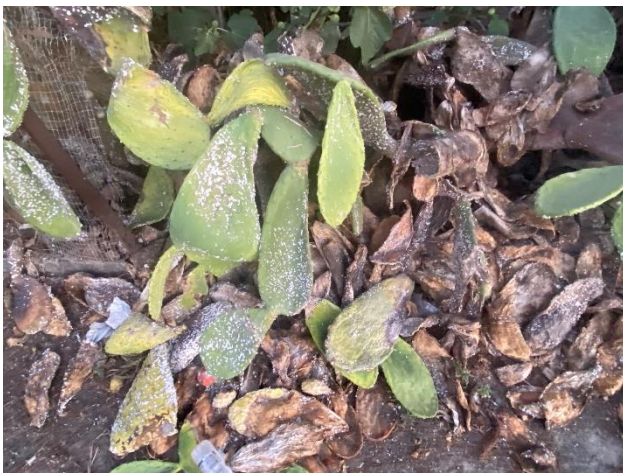
Στα πλαίσια του αναλυτικού προγράμματος 2024 – 2025 του μαθήματος της Βιολογίας Α΄ γυμνασίου οι μαθητές θα διδαχθούν για πρώτη φορά μια νέα υποενότητα (3^η Ενότητα) με θέμα "Οι αλληλεπιδράσεις και οι προσαρμογές των οργανισμών στο περιβάλλον". Με σκοπό οι μαθητές να κατανοήσουν πραγματικά την αλληλεξάρτηση των οργανισμών καθώς και τη βαρύτητα (συστημική δράση) ενός περιβαλλοντικού προβλήματος σε ένα οικοσύστημα θα ενταχθούν σε μια ερευνητική διαδικασία πεδίου μέσω τις οποίας θα αξιολογήσουν από μόνοι τους οικολογικούς κινδύνους που διατρέχει ένα οικοσύστημα εξαιτίας μιας απρόσμενης περιβαλλοντικής υποβάθμισης.

Ο κίνδυνος εξάλειψης γηγενών ειδών από τη χρήση ξενικών ωφέλιμων ειδών ως βιολογικά μέσα ελέγχου στη γεωργία αποτελεί ένα εξαιρετικά επίκαιρο θέμα που χρήζει ιδιαίτερο προβληματισμό για την επιστημονική κοινότητα όσο αφορά τους οικολογικούς κινδύνους που διατρέχει μια χώρα λόγω της "απερισκεψίας" μιας άλλης. Η εισαγωγή και η εξάπλωση ξένων χωροκατακτητικών ειδών αποτελεί σοβαρή παγκόσμια απειλή για τη γηγενή βιοποικιλότητα. Τα ξένα είδη που εισβάλλουν σε άλλα οικοσυστήματα, αποτελούν τους βασικούς "ενόχους" για την εξάλειψη γηγενών ειδών. Μια από τις βασικές αιτίες είναι η μη ορθολογιστική χρήση της βιολογικής καταπολέμησης στη γεωργία με την σκόπιμη εισαγωγή ξένικων φυσικών εχθρών - εισβολέων.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η εισβολή και η εγκατάσταση στην Κύπρο του εντόμου *Dactylopius oruntiae* κοινού ως ψευδόκοκκος της φραγκοσυκιάς (*Opuntia ficus-indica*) εξαιτίας της λανθασμένης εφαρμογής πρωτοκόλλων κατά την εισαγωγή και τη χρήση του εντόμου αυτού από το Μεξικό στις παραλιακές ακτές της Βαλένθιας το 2009 με σκοπό τη καταπολέμηση ιθαγενών φυτών κάκτων. Η απουσία θηρευτών σε συνδυασμό με τις παρατεταμένες υψηλές θερμοκρασίες (κλιματικές αλλαγές) ευνόησαν τον πολλαπλασιασμό και την εξάπλωση του εντόμου αυτού με γοργούς ρυθμούς σε όλη την Μεσογειακή λεκάνη. Στην Κύπρο το *D. oruntiae* εντοπίστηκε το 2016 και αυτή την στιγμή ο κίνδυνος εξάλειψης της παπουτσοσυκιάς είναι υπαρκτός δεδομένου ότι είναι σχεδόν αδύνατο να καταπολεμηθεί με χημικά μέσα, αν και ορισμένες έρευνες βασισμένες στην βιολογική καταπολέμηση του εντόμου φαίνονται αρκετά υποσχόμενες.

Η παρούσα έρευνα αφορά τη μαζική καταστροφή των φραγκοσυκιών (*Opuntia ficus-indica*) γνωστή στην Κύπρο και ως παπουτσοσυκιά από ένα εισβολέα έντομο το *Dactylopius oruntiae*.

Στα πλαίσια του προγράμματος “Νέοι Δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον” οι μαθητές θα κληθούν να αξιολογήσουν την υφιστάμενη κατάσταση και να προτείνουν διαχειριστικά μέτρα μέσω της βιβλιογραφικής ανασκόπησης για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Για το σκοπό αυτό θα πραγματοποιηθούν κατά σειρά: εύρεση επιστημονικά τεκμηριωμένης βιβλιογραφίας (ανασκόπηση), επιτόπου επισκέψεις και εκτίμηση της κατάστασης, συνεντεύξεις από γεωργούς και ειδικούς επιστήμονες.

Υπεύθυνος Καθ.

Δρ. Χριστόδουλος Π. Θεολογίδης